Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Lausunto

Dnro KEHA/3726/2018

8.11.2018

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018 vp) täydentämisestä. Hallintovaliokunta tiistai 13.11.2018 klo 12:15.

Lausunto

Lausuntopyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta pyytää Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018 vp) täydentämisestä.

Asiantuntijoita pyydetään keskittymään lausunnoissaan täydentävässä hallituksen esityksessä (HE 138/2018 vp) ehdotettuihin muutoksiin. Kirjallinen asiantuntijalausunto pyydetään toimittamaan viimeistään kokousta edeltävänä arkipäivänä klo 14.00 mennessä.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Pelastuslain muutos on kannatettavaa ja perusteltua mutta ELY-keskus kiinnittää erityistä huomiota viranomaisvastuiden jakaantumiseen sekä ELY-keskuksen rooliin pelastuslain muutoksen jälkeen.

Pykälän 40 § tarkennus torjuntavastuun siirtoon pelastusviranomaiselta jälkitorjuntaviranomaiselle on perusteltua. Ympäristönsuojelun sekä tiedonkulun ja viranomaisvastuiden selkeytyksen kannalta jälkitorjuntaviranomaisen, joka on pääsääntöisesti kunta, tulee kuitenkin tehdä päätös torjuntatöiden lopettamista sekä ilmoittaa päätöksestä ELY-keskukselle, jotta ELY-keskus voi tarvittaessa jatkaa asian hoitamista YSL:n maaperän ja/tai pohjaveden pilaantumisasiana. Asia tulee huomioida pelastuslain muutoksessa. Jälkitorjuntatyössä noudatettava lainsäädäntö tarvitsee selkeyttämistä. Tällä hetkellä jälkitorjuntatyössä ei noudateta ympäristönsuojelulainsäädäntöä. Mikä on tilanne pelastuslain muutoksen jälkeen, onko jälkitorjuntatyö ympäristönsuojelulainsäädännön alaista tehtävää vai ei.

Pelastuslain muuttamisessa jää epäselväksi eri viranomaisvastuut sekä roolit muutoksen jälkeen alkaen vuodesta 2019. Lakiesityksen perusteella jää epäselväksi, mitä tehtäviä jää vuodenvaihteen jälkeen ELY-keskuksille ja mitkä tehtävät ovat myöhemmin hallintomuutosten jälkeen luova-viraston vastuulla. Kenen vastuulla on esimerkkisi ensi vuodesta alkaen maaöljyvahinkoihin liit-

tyvä torjuntatöidenohjeistus ja erityisosaamisen tuki ensitorjunta- sekä jälkitorjuntaviranomaisille, kun ELY-keskus ei enää jatkossa ole torjuntaviranomainen.

Lakiesityksen perusteella jatkossa pelastuslaitoksien torjuntasuunnitelmia ei enää hyväksytä niin kuin ELY-keskus on tähän asti hyväksynyt ko. suunnitelmat. Olisi kuitenkin perusteltua olla puolueeton viranomaistaho, joka tarkastaa suunnitelmat ja tarvittaessa huomauttaa suunnitelmien puutteista. Tähän liittyy myös epäselvyys siitä, onko ELY-keskuksen vastuulla vuodesta 2019 alkaen antaa lausunnot öljysuojarahastolle pelastuslaitoksien korvausasioista.

Alueellisilla ELY-keskuksilla on ollut suuri rooli oman alueen pelastuslaitoksien ympäristövahinkojen torjuntatöiden kehittämis-, koulutus- sekä ohjausvastuissa ympäristön-, luonnon-, ja vesiensuojelun erityisosaamisen kautta. On toivottavaa, että ELY-keskuksien syvällistä asiantuntemusta ympäristövahinkojen torjunnassa käytettäisiin hyväksi myös jatkossa pelastuslainmuutoksen jälkeen ja ELY-keskuksien rooli kirjattaisiin lakiin.

Lakiuudistuksesta johtuen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta siirtyy 1 htv Rajavartiolaitokselle merellisen öljyntorjunnan kehittämiseen.

Johtaja Aulis Rantala

Vesihuoltoryhmän päällikkö Ilkka Närhi

Tiedoksi:
Soininen Mika
Östergård Anders
Palomäki Jyrki